

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. balandžio 16 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Aplinka — Direktyva 2011/92/ES — Tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimas — Prekybos centro statyba — Administracinio sprendimo neatlikti poveikio vertinimo privalomumas — Visuomenės nedalyvavimas“

Byloje C-570/13

dėl *Verwaltungsgerichtshof* (Austrija) 2013 m. spalio 16 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2013 m. lapkričio 6 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Karoline Gruber

prieš

Unabhängiger Verwaltungssenat für Kärnten,

EMA Beratungs- und Handels GmbH,

Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurių sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász (pranešėjas) ir D. Šváby,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius K. Malacek, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2014 m. spalio 9 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- K. Gruber, atstovaujamos advokato W. List,
- *EMA Beratungs- und Handels GmbH*, atstovaujamos advokato B. Peck,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Wilms ir L. Pignataro-Nolin,

susipažinęs su 2014 m. lapkričio 13 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

* Proceso kalba: vokiečių.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 11 t., p. 157) 11 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant K. Gruber ginčą su *Unabhängiger Verwaltungssenat für Kärnten* (toliau – UVK), *EMA Beratungs- und Handels GmbH* (toliau – EMA) ir *Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend* (ekonomikos, šeimos ir jaunimo reikalų ministras) dėl sprendimo, kuriuo suteiktas leidimas statyti ir eksploatuoti prekybos centrą žemės sklype, esančiame K. Gruber priklausančio žemės sklypo kaimynystėje.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

- 3 Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (toliau – Orhuso konvencija) Europos bendrijos vardu patvirtinta 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB (OL L 124, p. 1).
- 4 Šios konvencijos 9 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„2. Kiekviena Šalis, vadovaudamasi savo nacionaliniais įstatymais, užtikrina, kad atitinkami visuomenės atstovai:

- a) rodantys pakankamą suinteresuotumą,

arba kaip alternatyva,

- b) manantys, kad buvo pažeista kokia nors jų teisė, kai tai kaip būtina sąlyga numatyta Šalies administracinės procesinės teisės normose,

turėtų teisę kreiptis dėl priimtų sprendimų pakartotinio nagrinėjimo teisme ir (arba) kitoje, nepriklausomoje ir bešališkoje įstatymų nustatyta tvarka įsteigtoje, institucijoje, siekiant teisiniu ir procesiniu požiūriu užginčyti bet kokio sprendimo teisėtumą, veiksmus arba neveikimą, nepažeidžiant 6 straipsnio nuostatų ir kai tai reglamentuoja nacionaliniai įstatymai bei nepažeidžiant žemiau pateikiamos 3 dalies, kitų atitinkamų šios Konvencijos nuostatų.

Pakankamas suinteresuotumas ir kokios nors teisės pažeidimas nustatomi remiantis nacionalinių įstatymų nuostatomis ir turint tikslą suteikti suinteresuotai visuomenei plačias galimybes kreiptis į teismus pagal šią Konvenciją. Todėl dėl a punkto pakanka bet kokios atitinkančios 2 straipsnio 5 dalyje keliamus reikalavimus nevyriausybines organizacijos suinteresuotumo; dėl b punkto – tokios organizacijos taip pat turi teisę pareikšti apie savo teisių pažeidimus.

Šios 2 dalies nuostatos neriboja galimybės panaudoti išankstinio svarstymo administracinėje institucijoje procedūrą ir netaiko reikalavimo išnaudoti administracinio svarstymo procedūras prieš kreipiantis į teismines instancijas tais atvejais, kai toks reikalavimas nustatytas nacionaliniuose įstatymuose.“

Sąjungos teisė

- 5 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/35/EB, nustatančios visuomenės dalyvavimą rengiant tam tikrus su aplinka susijusius planus ir programas ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvas 85/337/EEB ir 96/61/EB dėl visuomenės dalyvavimo ir teisės kreiptis į teismus (OL L 156, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 466), 5 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„1998 m. birželio 25 d. Bendrija pasirašė JT/EEK [JT EEB] Konvenciją dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencija). Bendrijos teisė turėtų būti tinkamai suderinta su ta konvencija numatant Bendrijai ją ratifikuoti.“

- 6 Direktyvos 2011/36 1 straipsnio 2 dalies d ir e punktuose pateikiamos šios sąvokos:

„Šioje direktyvoje:

<...>

- d) visuomenė – vienas arba daugiau fizinių ar juridinių asmenų ir pagal nacionalinės teisės aktus ar praktiką jų asociacijos, organizacijos ar grupės;
- e) suinteresuota visuomenė – visuomenė, kuriai turėjo ar gali turėti poveikio 2 straipsnio 2 dalyje nurodyta sprendimų aplinkos klausimais priėmimo tvarka arba kuri yra suinteresuota ta tvarka. Šioje apibrėžtyje nevyriausybinės organizacijos, skatinančios aplinkos apsaugą ir atitinkančios reikalavimus pagal nacionalinę teisę, yra laikomos suinteresuotomis.“
- 7 Pagal šios direktyvos 2 straipsnį:

„1. Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, jog prieš duodant sutikimą projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, bus reikalaujama sutikimo planuojamai veiklai ir poveikio aplinkai vertinimo. Tie projektai apibrėžti 4 straipsnyje.

2. Poveikio aplinkai vertinimas gali būti integruotas į valstybių narių galiojančias sutikimo dėl projektų davimo procedūras arba, jei taip nėra, į kitas procedūras arba į procedūras, kurios bus nustatytos siekiant įgyvendinti šios direktyvos tikslus.

3. Valstybės narės gali nustatyti vieningą [vienodą] procedūrą, skirtą įvykdyti šios direktyvos ir 2008 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/1/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės [OL L 24, p. 8] reikalavimus.“

- 8 Šios direktyvos 4 straipsnyje numatyta:

„1. Remiantis 2 straipsnio 4 dalimi, I priede išvardyti projektai turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnius.

2. Remdamosi 2 straipsnio 4 dalimi, valstybės narės nusprendžia, ar projektai, išvardyti II priede, turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnius. Valstybės narės tai nusprendžia:

- a) išnagrinėjusios kiekvieną atvejį

arba

b) pagal valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus.

Valstybės narės gali apsispręsti naudoti abi a ir b punktuose nurodytas procedūras.

3. Kai pagal 2 dalį nagrinėjamas kiekvienas atvejis ar naudojamosi valstybės narės nustatytais ribomis ar kriterijais, privaloma atsižvelgti į atrankos kriterijus, išvardytus III priede.

4. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad visuomenė būtų informuojama apie kompetentingos institucijos sprendimą, priimtą pagal 2 dalį.“

9 Direktyvos 2011/92 11 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad pagal [jų] atitinkamą nacionalinę teisinę sistemą suinteresuotos visuomenės nariai:

a) turintys pakankamą interesą, arba alternatyviai,

b) pareikšdami apie teisės pažeidimą, jei valstybės narės administracinio proceso teisė reikalauja to kaip išankstinės sąlygos,

turėtų teisę į peržiūrėjimą [peržiūrą] teisme ar kitoje įstatymo nustatytoje nepriklausomoje ir nešališkoje institucijoje, kad užginčytų sprendimų, veikimo ar neveikimo, kuriems pagal šią direktyvą taikomos visuomenės dalyvavimo nuostatos, materialinį ar procesinį teisėtumą.

2. Valstybės narės nustato, kuriuo etapu sprendimai, veikimas ar neveikimas gali būti ginčijami.

3. Kas yra pakankamas interesas ir teisės pažeidimas, nustato valstybės narės, deramai siekdamos suteikti suinteresuotai visuomenei plačias galimybes kreiptis į teismus. Tuo tikslu kiekvienos nevyriausybinių organizacijos, atitinkančios 1 straipsnio 2 dalyje nurodytus reikalavimus, interesas yra laikomas pakankamu šio straipsnio 1 dalies a punkto prasme. Tokia organizacija taip pat laikoma turinti teises, kurios gali būti pažeistos, šio straipsnio 1 dalies b punkto prasme.

4. Pagal šio straipsnio nuostatas neatmetama preliminarios peržiūros administracinėje institucijoje galimybė ir nuostatos nedaro poveikio reikalavimui išnaudoti administracinės peržiūros procedūras prieš imantis peržiūros procedūrų teismo tvarka, jei to reikalauja nacionalinė teisė.

Bet kuri tokia procedūra turi būti teisinga, nešališka, savalaikė ir ne pernelyg [nepernelyg] brangi.

5. Siekdamos toliau didinti šio straipsnio nuostatų veiksmingumą, valstybės narės užtikrina, kad visuomenei būtų prieinama praktinio pobūdžio informacija apie teisę į administracinės ir teisminės peržiūros procedūras.“

Austrijos teisė

10 Pagrindinei bylai taikytinos redakcijos Įstatymo dėl poveikio aplinkai vertinimo (*Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz, BGBI. I, 87/2009*, toliau – UVP-G 2000) 3 straipsnio 7 dalyje nustatyta:

„Subjekto, ketinančio pateikti projektą, institucijos, su kuria jis bendradarbiauja, arba aplinkos ombudsmeno [*Umweltanwalt*] prašymu institucija turi nuspręsti, ar pagal šį federacinį įstatymą turi būti atliktas konkretaus projekto poveikio aplinkai vertinimas <...> Sprendimas turi būti priimtas per šešias savaites tiek pirmojoje, tiek antrojoje instancijose. Subjektas, ketinantis pateikti projektą, institucija, su kuria jis bendradarbiauja, aplinkos ombudsmenas [*Umweltanwalt*] ir atitinkama

savivaldybė turi šalies statusą. <...> Sprendimo turinio esmę ir pagrindinius motyvus institucija turi paskelbti tinkamai, kad su jais galėtų viešai susipažinti visuomenė. Atitinkama savivaldybė dėl sprendimo gali pateikti skundą *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas). <...>“

- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad jau susiklosčius jo nagrinėjamos bylos aplinkybėms UVP-G-2000 buvo pakeistas įstatymu (*BGBL. I, 77/2012*), kuriuo į šį 3 straipsnį įterpta 7a dalis, siekiant pripažintoms aplinkosaugos organizacijoms suteikti galimybę skųsti sprendimus, kuriais nustatoma, kad poveikio aplinkai vertinimo atlikti nereikia.
- 12 1994 m. Amatininkų, prekybininkų ir gamybinio pobūdžio profesinės veiklos kodekso (toliau – *Gewerbeordnung*) 74 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„2) Pramoninės ar komercinės paskirties statiniai gali būti statomi ar eksploatuojami tik gavus institucijos leidimą, jei jie dėl mechanizmų ir įrenginių naudojimo, eksploatacijos pobūdžio arba įrangos ar dėl kitų priežasčių gali:

 1. kelti grėsmę <...> kaimynų <...> sveikatai ar gyvybei arba nuosavybei ar kitoms daiktinėms kaimynų teisėms; <...>
 2. kelti kaimynams nepatogumų dėl kvapų, triukšmo, dūmų, dulkių, vibracijos ir pan. <...>
- 13 Pagal *Gewerbeordnung* 75 straipsnio 2 dalį kaimynais laikomi visi asmenys, kuriems statinio statymas, egzistavimas ar eksploatacija galėtų kelti grėsmę arba nepatogumų arba kurių nuosavybei ar kitoms daiktinėms teisėms galėtų kilti grėsmė.
- 14 *Gewerbeordnung* 77 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „leidimą statinio statybai išduoti privaloma, jei <...> manytina, kad <...>, sprendžiant iš konkretaus atvejo aplinkybių, nekils tikėtinų grėsmių, kaip jos suprantamos pagal 74 straipsnio 2 dalies 1 sakinį, o nepatogumai, žala arba neigiamas poveikis, kaip jie suprantami pagal 74 straipsnio 2 dalies 2–5 punktus, gali būti apriboti tiek, kiek įmanoma.“
- 15 Pagal *Gewerbeordnung* 356 straipsnio 1 dalį, jei numatomas žodinis nagrinėjimas, institucija privalo <...> pranešti kaimynams posėdžio darbotvarkę, laiką, vietą ir sąlygas, kuriomis jie gali išsaugoti šalies statusą.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 16 2012 m. vasario 21 d. UVK, vadovaudamasis *Gewerbeordnung*, išdavė EMA leidimą statyti ir eksploatuoti Klagenfurte prie Verto ežero (Austrija) prekybos centrą (jo bendras naudingasis plotas 11 437,58 m²), kuris yra žemės sklype, esančiame K. Gruber priklausančio žemės sklypo kaimynystėje.
- 17 K. Gruber pateikė skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui ir paprašė jo panaikinti šį sprendimą, motyvuodama tuo, kad, be kita ko, prieš išduodant šį leidimą turėjo būti atliktas poveikio aplinkai vertinimas (toliau – PAV) pagal UVP-G 2000.
- 18 Grįsdama šį skundą ji nurodė, kad 2010 m. liepos 21 d. Karintijos žemės vyriausybės sprendimas dėl PAV, kuriame ši vyriausybė nusprendė, kad, remiantis UVP-G 2000 3 straipsnio 7 dalimi, nereikėjo atlikti aptariamo projekto PAV, buvo neteisėtas.
- 19 Atsižvelgiant į 2011 m. kovo 8 d. K. Gruber pateiktus prieštaravimus, šis sprendimas dėl PAV yra ginčytinas, nes duomenys ir priemonės, panaudoti apskaičiuojant rizikos, kurią šis prekybos centras gali kelti sveikatai, nebuvimą, buvo netikslūs. Be to, K. Gruber, kuri, kaip kaimynė, neturėjo teisės pateikti skundo dėl tokios rūšies sprendimo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui nurodė, kad šio sprendimo kopija jai buvo įteikta tik po to, kai jis jau buvo priimtas.

- 20 UVK teigia, kad sprendimas dėl PAV tapo galutinis, nes asmenys, turintys teisę jį ginčyti, to nepadarė per nustatytus skundo pateikimo terminus. UVK nuomone, atsižvelgiant į tai, kad šis sprendimas yra privalomas, jis turėjo juo vadovautis ir negalėjo vertinti šio sprendimo turinio vykstant sprendimo dėl leidimo išdavimo priėmimo procedūrai.
- 21 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad, nors *Gewerbeordnung* suteikia kaimynams galimybę pareikšti prieštaravimus, kol vyksta leidimo statyti ir eksploatuoti komercinės paskirties statinių išdavimo procedūra, arba apskūsti galutinį sprendimą dėl statybos ir eksploatavimo, kai šis statinys kelia grėsmę jų gyvybei ar sveikatai arba jų nuosavybei, dėl to jie neturi teisės tiesiogiai apskūsti pirminio vyriausybės sprendimo neatlikti šio statinio PAV.
- 22 Šis teismas nurodo, kad pagal UVP-G 2000 3 straipsnio 7 dalį šalies statusą turi tik subjektas, ketinantis pateikti projektą, institucijos, su kuriomis jis bendradarbiauja, aplinkos ombudsmenas ir atitinkama savivaldybė, taigi tik jie gali dalyvauti sprendimo dėl PAV priėmimo procedūroje ir šį sprendimą apskūsti.
- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, nepaisant to, kad projekto kaimynai, kaip antai K. Gruber, negali būti šalys vykstant procedūrai, kurios pabaigoje priimamas sprendimas dėl PAV, jiems, kaip ir nacionalinėms valdžios institucijoms ir teismams, toks galutinis sprendimas yra privalomas.
- 24 Šiam teismui kyla klausimų dėl to, ar tai, kad sprendimai dėl PAV yra privalomi per vėlesnes procedūras, yra suderinama su Sąjungos teise.
- 25 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgerichtshof* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar tokia nacionalinė teisinė situacija, kai sprendimas, kuriuo nustatoma, kad tam tikro projekto [PAV] atlikti nereikia, yra privalomas ir kaimynams, jei jiems per įvykusią prieš tai procedūrą nebuvo suteiktas šalies statusas ir jei minėtasis sprendimas gali būti panaudotas prieš juos tolesnėje leidimo suteikimo procedūroje, net jei jie per šią procedūrą ir turi galimybę pareikšti prieštaravimus dėl projekto (pagrindinėje byloje kaimynai tvirtina, kad projektas kelia grėsmę jų gyvybei, sveikatai ar nuosavybei arba kad dėl projekto atsiradęs kvapas, triukšmas, dūmai, dulkės, vibracija ir pan. sukelia jiems labai didelių nepatogumų), draudžiama pagal Sąjungos teisę, pirmiausia pagal Direktyvą 2011/92, ypač jos 11 straipsnį?
 2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ar pagal Sąjungos teisę, pirmiausia pagal tiesiogiai taikomą Direktyvą 2011/92/ES, reikia pripažinti, kad nėra pirmajame klausime minimo privalomojo poveikio?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 26 Visų pirma reikia pažymėti, kad K. Gruber skundą dėl UVK sprendimo pateikė 2012 m. vasario 21 d. Tuo metu Direktyva 2011/92 buvo įsigaliojusi, todėl ji taikoma šiai bylai.
- 27 Vis dėlto skundu šis asmuo iš esmės ginčija 2010 m. liepos 21 d. Karintijos žemės vyriausybės priimtą sprendimą dėl PAV. Taigi vertinant tuometinį K. Gruber teisinį statusą būtų galima taip pat atsižvelgti į 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvą 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t. p. 248), iš dalies pakeistą Direktyva 2003/35/EB.

- 28 Bet kuriuo atveju direktyvų 85/337 ir 2011/92 nuostatos, kurios yra arba galėtų būti reikšmingos nagrinėjamu atveju, yra iš esmės identiškos. Direktyvos 2011/92 1, 2, 4 ir 11 straipsnių, nurodytų šio sprendimo 6–9 punktuose, nuostatos sutampa su Direktyvos 85/337 1, 2, 4 ir 10a straipsnių nuostatomis.
- 29 Dviem kartu nagrinėtinais prejudiciniais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/92 11 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriais remiantis administracinis sprendimas, kuriuo konstatuojama, kad nereikia atlikti projekto PAV, yra privalomas kaimynams, kaip ir K. Gruber, kuriems nesuteikta teisė skusti šio administracinio sprendimo.
- 30 Reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2011/92 11 straipsnio 1 dalį valstybės narės užtikrina, kad pagal jų atitinkamą nacionalinę teisinę sistemą „suinteresuotos visuomenės“ nariai, turintys pakankamą interesą arba pareikšdami apie teisės pažeidimą, jei pagal valstybės narės administracinio proceso teisę reikalaujama to kaip išankstinės sąlygos, turėtų teisę užginčyti sprendimą, veiksmų ar neveikimo, kuriems taikomos Direktyvos 2011/92 nuostatos, materialinį ar procesinį teisėtumą.
- 31 Vadovaujantis Direktyvos 2011/92 1 straipsnio 2 dalyje pateikiama apibrėžtimi suinteresuota visuomenė – tai visuomenė, kuriai turėjo ar gali turėti poveikio sprendimų PAV klausimais priėmimo tvarka arba kuri yra suinteresuota ta tvarka.
- 32 Vadinasi ne visi fiziniai, juridiniai asmenys ar organizacijos, kuriuos apima ši „suinteresuotos visuomenės sąvoka“, turi turėti teisę skusti, kaip tai suprantama pagal šį 11 straipsnį, tokią teisę turi tik tie, kurie turi pakankamą suinteresuotumą tai daryti, arba tam tikrais atvejais tie, kurie nurodo teisės pažeidimą.
- 33 Direktyvos 2011/92 11 straipsnio 1 dalyje aptariamos dvi prielaidos, susijusios su „suinteresuotos visuomenės“, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalį, narių skundo priimtumo sąlygomis. Taigi skundas gali būti priimtinas, jei yra „pakankamas suinteresuotumas“ arba jei egzistuoja „teisės pažeidimas“, atsižvelgiant į tai, kuri iš šių sąlygų nurodyta nacionalinės teisės aktuose (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen*, C-115/09, EU:C:2011:289, 38 punktą).
- 34 Tam, kad Direktyva 85/337 būtų „tinkamai“ suderinta su Orhuso konvencija, kaip numatyta Direktyvos 2003/35 5 konstatuojamojoje dalyje, Direktyvos 85/337 10a straipsnio pirma pastraipa, kuri sutampa su Direktyvos 2011/92 11 straipsnio 1 dalimi, beveik identišškai atkartoja šios konvencijos 9 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą, dėl to turi būti aiškinama atsižvelgiant į šios konvencijos tikslus (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen*, C-115/09, EU:C:2011:289, 41 punktą).
- 35 Remiantis Orhuso konvencijos taikymo vadove pateikiamais paaiškinimais, į kuriuos Teisingumo Teismas gali atsižvelgti aiškindamas Direktyvos 2011/92 11 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Solvay ir kt.*, C-182/10, EU:C:2012:82, 28 punktą), du atvejai, kada gali būti priimami šios konvencijos 9 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodyti skundai, yra du lygiaverčiai pagrindai, atsižvelgiant į šios konvencijos susitariančiųjų šalių, kurios siekia to paties rezultato, teisinių sistemų skirtumus.
- 36 Direktyvos 2011/92 11 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad tai, kas yra pakankamas suinteresuotumas ir teisės pažeidimas, nustato valstybės narės, deramai siekdamos suteikti suinteresuotai visuomenei plačias galimybes kreiptis į teismus. Tuo tikslu Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatyta, kad pakankamas suinteresuotumas ir kokios nors teisės pažeidimas nustatomi „remiantis nacionalinių įstatymų nuostatomis ir turint tikslą suteikti suinteresuotai visuomenei plačias galimybes kreiptis į teismus pagal šią konvenciją“. Paisant šio tikslo, ši priimtumo sąlyga patenka į nacionalinės teisės taikymo sritį.

- 37 Taip pat reikia priminti, kad, nesant Sąjungos teisės nuostatų šioje srityje, kiekvienos valstybės narės teisės sistemoje turi būti paskiriami kompetentingi teismai ir nustatomos išsamios skundų, skirtų iš Sąjungos teisės kylančių asmenų teisių apsaugai užtikrinti, pateikimo procesinės taisyklės, jos neturi būti nepalankesnės už taisykles, taikomas panašioms skundams pagal nacionalinę teisę (lygiavertiškumo principas), ir dėl jų naudojimas pagal Sąjungos teisę suteiktomis teisėmis neturi tapti praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas (veiksmingumo principas) (Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen*, C-115/09, EU:C:2011:289, 43 punktas).
- 38 Taigi valstybėms narėms paliekama didelė diskrecija tiek apibrėžti tai, kas yra „pakankamas suinteresuotumas“, tiek tai, kas yra „teisės pažeidimas“ (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen*, C-115/09, EU:C:2011:289, 55 punktą ir Sprendimo *Gemeinde Altrip ir kt.*, C-72/12, EU:C:2013:712, 50 punktą).
- 39 Vis dėlto, tiek iš Direktyvos 2011/92 11 straipsnio 3 dalies, tiek iš Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalies antros pastraipos matyti, kad ši plati diskrecija ribojama tuo, kad būtina paisyti tikslo suteikti suinteresuotai visuomenei plačias galimybes kreiptis į teismus.
- 40 Taigi, nors nacionalinės teisės aktų leidėjas gali teises, kurių pažeidimu privatus asmuo gali remtis pareikšdamas ieškinį teisme dėl Direktyvos 2011/92 11 straipsnyje nurodytų sprendimų, veiksmų ar neveikimo, susiaurinti iki subjektinių viešųjų teisių, t. y. individualių teisių, kurios pagal nacionalinę teisę gali būti pripažįstamos subjektinėmis viešosiomis teisėmis (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen*, C-115/09, EU:C:2011:289, 36 ir 45 punktus), šio straipsnio nuostatos dėl suinteresuotos visuomenės narių, kurie susiję su sprendimais, veiksmais ar neveikimu, patenkančiais į šios direktyvos taikymo sritį, teisių juos skūsti, negali būti aiškinamos siaurai.
- 41 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad K. Gruber yra „kaimynė“, kaip tai suprantama pagal *Gewerbeordnung* 75 straipsnio 2 dalį; ši sąvoka apima visus asmenis, kuriems statinio statymas, egzistavimas ar eksploatacija galėtų kelti grėsmę arba nepatogumų arba kurių nuosavybei ar kitoms daiktinėms teisėms galėtų kilti grėsmė.
- 42 Remiantis šios nuostatos tekstu matyti, kad asmenys, kuriuos apima „kaimyno“ sąvoka, gali būti „suinteresuotos visuomenės“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2011/92 1 straipsnio 2 dalį, nariai. Tačiau šie kaimynai gali pateikti skundą tik dėl leidimo statyti ir eksploatuoti tam tikrą statinį. Kadangi jie nėra procedūros, per kurią sprendžiama dėl PAV atlikimo būtinybės, šalys, taip pat negali šio sprendimo ginčyti pateikdami galbūt skundą dėl sprendimo išduoti leidimą. Taigi teisę skūsti sprendimus dėl būtinybės atlikti PAV suteikiant tik subjektui, ketinančiam pateikti projektą, institucijoms, su kuriomis jis bendradarbiauja, aplinkos ombudsmenui (*Umweltanwalt*) ir atitinkamai savivaldybei, UVP-G 2000 atima šią teisę skūsti iš daugelio asmenų, įskaitant, be kita ko, kaimynus, kurie galėtų tenkinti Direktyvos 2011/92 11 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sąlygas.
- 43 Toks beveik bendras teisės atėmimas apriboja šio 11 straipsnio 1 dalies taikymo sritį ir yra nesuderinamas su Direktyva 2011/92.
- 44 Tai reiškia, kad administracinis sprendimas neatlikti PAV, priimtas remiantis tokiais nacionalinės teisės aktais, negali trukdyti asmeniui, kuris yra „suinteresuotos visuomenės“, kaip ji suprantama pagal šią direktyvą, narys ir atitinka nacionalinėje teisėje numatytus kriterijus dėl „pakankamo suinteresuotumo“ arba tam tikrais atvejais dėl „teisės pažeidimo“, ginčyti šio administracinio sprendimo arba pateikiant skundą dėl jo arba dėl vėlesnio sprendimo išduoti leidimą.

- 45 Reikia pažymėti, kad išvada, jog pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai yra nesuderinami su Direktyva 2011/92, neriboja valstybės narės teisės nustatyti tai, kas pagal jos nacionalinę teisės sistemą yra „pakankamas suinteresuotumas“ arba „teisės pažeidimas“, net kiek tai susiję su asmenimis, kurie yra „suinteresuotos visuomenės“ nariai, įskaitant kaimynus, kurie iš esmės turi turėti galimybę pateikti skundą.
- 46 Tam, kad asmens pateiktas skundas būtų priimtinas, turi būti tenkinami nacionalinėje teisėje numatyti ir Direktyvą 2011/92 atitinkantys kriterijai dėl „pakankamo suinteresuotumo“ arba „teisės pažeidimo“, o nacionalinis teismas turi tai patvirtinti. Tokiu atveju taip pat turi būti konstatuota, kad administracinis sprendimas nėra privalomas, kiek tai susiję su būtinybe atlikti PAV.
- 47 Nepaisant diskrecijos, kurią valstybės narės turi pagal Direktyvos 2011/92 2 straipsnio 2 dalį, pagal kurią poveikio aplinkai vertinimas gali būti įtrauktas į valstybių narių galiojančias sutikimo dėl projektų davimo procedūras, arba, jei taip nėra, į kitas procedūras arba į procedūras, kurios bus nustatytos norint pasiekti šios direktyvos tikslus, reikia priminti, kad tokia procedūra, kaip reglamentuojama *Gewerbeordnung* 74 straipsnio 2 dalyje ir 77 straipsnio 1 dalyje, negali tenkinti Sąjungos teisės aktuose nustatytų reikalavimų dėl PAV.
- 48 Matyti, kad *Gewerbeordnung* nuostatos suteikia kaimynams galimybę pareikšti prieštaravimus, kol vyksta leidimo statyti ir eksploatuoti pramoninės ar komercinės paskirties statinį išdavimo procedūra, kai šis statinys kelia grėsmę jų gyvybei ar sveikatai arba jų nuosavybei arba gali jiems sukelti nepatogumų.
- 49 Tačiau tokia procedūra iš esmės siekiama apsaugoti privačius asmenų interesus, o ne specialius aplinkosaugos tikslus ginant visuomenės interesą.
- 50 Nors PAV procedūra gali būti įtraukta į kitą administracinę procedūrą, svarbu, kad, kaip generalinė advokatė nurodė savo išvados 57 ir 58 punktuose, visi Direktyvos 2011/92 5–10 straipsniuose numatyti reikalavimai šioje procedūroje būtų tenkinami, o tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Bet kuriuo atveju „suinteresuotos visuomenės“ nariai, tenkinantys kriterijus dėl „pakankamo suinteresuotumo“ arba tam tikrais atvejais dėl „teisės pažeidimo“, turi turėti galimybę apskusti sprendimą neatlikti PAV vykstant minėtai procedūrai.
- 51 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip: Direktyvos 2011/92 11 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos administracinis sprendimas, kuriuo konstatuojama, kad nereikia atlikti tam tikro projekto PAV, yra privalomas kaimynams, kuriems nesuteikta teisė skusti šio administracinio sprendimo, su sąlyga, kad šie kaimynai, kurie yra „suinteresuotos visuomenės“, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalį, nariai, tenkina nacionalinėje teisėje numatytus kriterijus dėl „pakankamo suinteresuotumo“ arba tam tikrais atvejais dėl „teisės pažeidimo“. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar ši sąlyga įvykdyta jo nagrinėjamoje byloje. Jeigu taip, jis turi pripažinti, kad administracinis sprendimas neatlikti tokio vertinimo neprivalomas minėtiems kaimynams.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 52 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo 11 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos administracinis sprendimas, kuriuo konstatuojama, kad nereikia atlikti tam tikro projekto poveikio aplinkai vertinimo, yra privalomas kaimynams, kuriems nesuteikta teisė skusti šio administracinio sprendimo, su sąlyga, kad šie kaimynai, kurie yra „suinteresuotos visuomenės“, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalį, nariai, tenkina nacionalinėje teisėje numatytus kriterijus dėl „pakankamo suinteresuotumo“ arba tam tikrais atvejais dėl „teisės pažeidimo“. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar ši sąlyga įvykdyta jo nagrinėjamoje byloje. Jeigu taip, jis turi pripažinti, kad administracinis sprendimas neatlikti tokio vertinimo neprivalomas minėtiems kaimynams.

Parašai.